

2021–2030 M. INTELEKTINĖS NUOSAVYBĖS APSAUGOS PLĖTROS PROGRAMA

Plėtros programos valdytojas Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija

I DALIS
PLĖTROS PROGRAMOS PASKIRTIS

Valstybės veiklos sritis – TEISINGUMAS

NPP uždavinių įtraukimo į Programą logika

Plėtros programa įgyvendina pirmąjį NPP tikslą – „Pereiti prie mokslo žiniomis, pažangiosiomis technologijomis, inovacijomis grįsto darnaus ekonomikos vystymosi ir didinti šalies tarptautinį konkurencingumą“. Į plėtros programą yra įtrauktas vienas NPP uždavinys, priskirtas Teisingumo ministerijai – „Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą“, kuri yra svarbus inovatyvios ekonomikos kūrimo veiksnys. Pagal intelektinės nuosavybės pajamų, eksporto rodiklius Lietuva atsilieka nuo kitų ekonomiškai pažengusių Europos Sąjungos valstybių.

NPP 1.9 uždavinys „Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą“

NPP 1.9 uždavinio rodiklis:

1.9.1. Patentinių paraiškų pagal Patentinės kooperacijos sutartį (PCT) skaičius vienam mlrd. Bendrojo vidaus produkto (BVP) (perkamosios galios standartais) Tarpinė rodiklio reikšmė (2025 m.) – 1.5; galutinė (2030 m.) – 2.5

1 problema: Nepakankamas aktyvumas kuriant intelektinę nuosavybę

Spręstinos problemos priežastys (*prioriteto tvarka*):

1. Nedidelis Lietuvos subjektų inovatyvumas

1.1. Žemo technologinio išsivystymo gamybos struktūra ir nedidelis aukštųjų technologijų eksportas (*sprendžiama NPP I strateginio tikslo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos programomis*);

1.2. Nepakankamas verslo subjektų informuotumas apie intelektinės nuosavybės apsaugos galimybes;

1.3. Nepakankamas mokslo institucijų intelektualinio potencialo panaudojimas bei verslo ir mokslo bendradarbiavimas

1.4. Neišnaudojamos inovacijų kūrimo galimybės viešajame sektoriuje (*sprendžiama NPP I strateginio tikslo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos programomis*).

2. Finansinių išteklių trūkumas

- 2.1. Dideli patentavimo, ypač užsienyje, kaštai;
- 2.2. Neefektyvus valstybės finansinės paramos priemonių panaudojimas;
- 2.3. Naujų technologijų pritaikymas pramoninės nuosavybės registrų administravimui.

3. Nepakankama nacionalinių patentų paraiškų turinio kokybė

- 3.1. Nedidelis patentuojamų išradimų komercinis potencialas:
 - 3.1.1. *Išradimai dažnai kuriami kitu (pvz. mokslinės veiklos vertinimo) nei komercinimo tikslu;*
 - 3.1.2. *Dėl planavimo, strategijos, kompetencijos stokos nekomercializuojami išradimai;*
- 3.2. Pareikštinė nacionalinė patentų išdavimo sistema:
 - 3.2.1. *Ekonomiškai nepagrįsta išlaikyti esminės ekspertizės sistemą;*
 - 3.2.2. *Nepakankamas naudojimas Europos patentų tarnybos (EPT) paieškų sistema.*

Priemonės, kuriomis sprendžiama problema (prioriteto tvarka):

Priemonė 1 (1.2, 3.1, 3.2 priešastys)

Didinti verslo subjektų informuotumą apie intelektinės nuosavybės apsaugos galimybes

Priemonė 2 (3.1, 3.2 priešastys)

Stiprinti visuomenės švietimą apie intelektinės nuosavybės apsaugą

Priemonė 3 (1.3 priešastis)

Didinti mokslo institucijų intelektualio potencialo panaudojimą skatinant verslo ir mokslo bendradarbiavimą

Priemonė 4 (2.1, 2.2 priešastys)

Didinti finansinių priemonių, skirtų intelektinės nuosavybės kūrimui ir apsaugai, panaudojimą bei jo efektyvumą

Priemonė 5 (2.3 priešastis)

Didinti pramoninės nuosavybės registrų administravimo sistemų efektyvumą ir prieinamumą sistemų naudotojams

Priemonė 6 (3.2 priešastis)

Stiprinti nacionalinę patentų sistemą

2 problema: Nefektyvus intelektinės nuosavybės teisių gynimas

Spręstinios problemos priežastys (prioriteto tvarka):

1. Tolerancija intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams visuomenėje

1.1. Bendras šalies ekonominio išsivystymo lygis (*sprendžiama NPP 1 strateginio tikslo Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos programomis ir 2 strateginio tikslo Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos programomis*);

1.2. Nepakankamas visuomenės sąmoningumo lygis:

1.2.1. *Nepakankamas IN apsaugos reikšmės ir svarbos ekonomikai prioretizavimas, ypač IN teisių gynimo atžvilgiu;*

1.2.2. *Nebaudžiamumo įspūdis;*

1.2.3. *Didelis pažeidimų išvengiant atsakomybės mastas;*

1.3. Ribotas legalaus turinio prieinamumas.

2. Sudėtingas ir brangus teisių gynimas, ypač užsienyje

2.1. Žinių apie teisių gynimo sistemas (būdus) trūkumas ir valstybės pagalbos poreikis;

2.2. Finansų trūkumas, dideli kaštai.

3. Nepakankamas teisių gynimo pareigūnų dėmesys intelektinės nuosavybės pažeidimams

3.1. Sudėtingas teisių pažeidimų ir nusikaltimų intelektinės nuosavybės (IN), ypač elektroninėje erdvėje, pobūdis;

3.2. Nepakankama ikiteisminio tyrimo pareigūnų specializacija ir ekspertų trūkumas, negausi praktika.

Priemonės, kuriomis sprendžiama problema (prioriteto tvarka):

Priemonė 1 (*2.1 priežastis*).

Didinti verslo subjektų informuotumą apie intelektinės nuosavybės apsaugos galimybes

Priemonė 2 (*1.2, 2.1 priežastys*)

Stiprinti visuomenės švietimą apie intelektinės nuosavybės apsaugą

Priemonė 7 (*2.1, 2.2, 3.1 priežastys*)

Efektyvinti intelektinės nuosavybės savininkų teisių gynimą, skatinant ir naudojimąsi alternatyviais ginčų nagrinėjimo būdais

Priemonė 8 (*3.1, 3.2 priežastys*)

Stiprinti teismų ir teisių gynimo institucijų kompetenciją intelektinės nuosavybės srityje

(iš dalies sprendžiama VRM 2021-2030 m. Viešojo saugumo stiprinimo programos priemonėmis)

Priemonė 9 (1.3 priežastis)

Didinti legalaus turinio sklaidą ir prieinamumą

Priemonė 10 (1.2 priežastis)

Stiprinti intelektinės nuosavybės pažeidimų prevenciją.

II DALIS FINANSINĖS PROJEKCIJOS

NPP uždavinys	Finansinės projekcijos, tūkst. Eur ¹	Finansavimo šaltiniai
1	2	3
Nurodomi NPP uždaviniai, prie kurių įgyvendinimo prisideda Programa. Vienoje eilutėje nurodomas vienas NPP uždavinys.	NPP uždaviniui tenkanti finansinė projekcija pagal visus finansavimo šaltinius (tūkst. Eur)	Nurodomi visi finansavimo šaltiniai iš kurių gali būti finansuojamos priemonės, pvz. ES fondai, kitos tarptautinės paramos lėšos, valstybės biudžetas, savivaldybių biudžetas, valstybės ar savivaldybių įmonių lėšos, privataus sektoriaus lėšos, papildomo skolinimosi poreikis. Finansavimo šaltiniai nurodomi atskirai kiekvienam uždaviniui (konkreiti kiekvieno finansavimo šaltinio suma nurodoma).
	Plėtros programos suma iš viso (tūkst. Eur)	

III DALIS PRIEMONIŲ RINKINYS

Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Kiti NPP uždaviniai	Būtinios sąlygos	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas ²	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		Priemonės papildoma s požymis: LRV IP, HP, NRD
						Pradinė	2030 m.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nurodoma planuojama priemonė, kurią siūloma įgyvendinti siekiant panaikinti problemos priežastį (-is) ar sumažinti priežasties neigiamą įtaką. Priemonė – tai intervencinė kryptis, kuri gali apimti reguliacinius (norminiai, mokesčiai, finansinės paskatos, išmokos ir pan.), investicinius (įskaitant infrastruktūros vystymą ir žmogiškuosius išteklius) ir komunikacinius veiksmus. Priemonės formuojamos remiantis problemų priežasčių analize. Priemonės	Nurodomas NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė. Jeigu priemonė sprendžia kelių uždavinių problemų priežastis, nurodomas tas uždavinys, prie kurio įgyvendinimo priemonė prisideda daugiausia.	Jei aktualu, nurodomi kiti NPP uždaviniai (šios ir kitų Programų), prie kurių įgyvendinimo prisideda.	Jei aktualu, nurodomos būtinos sąlygos efektyviam priemonės įgyvendinimui, kai jos žinomos Programos rengimo metu. Būtinios sąlygos gali kilti iš priežasčių analizės.	Nurodomos kitos ministerijos ir kiti asignavimų valdytojai, kurių dalyvavimas yra reikalingas planuojant ar įgyvendinant priemonę. Privaloma įtraukti tas ministerijas, kurios nurodytos NPP	Nurodomas planuojamas įgyvendinti priemonės rezultato rodiklio pavadinimas ir matavimo vienetas.	Nurodoma pradinė priemonės rezultato rodiklio reikšmė ir metai, kada ji nustatyta.	Nurodoma planuojama galutinė priemonės rezultato rodiklio reikšmė 2030 metais	Nurodomas priemonės požymis. Priemonės požymis gali būti: LRV programos įgyvendinimo plano priemonė.

¹ Pildoma patvirtinus 2021–2030 metų Nacionalinį pažangos planą ir iki plėtros programos teikimo Vyriausybei tvirtinti.

² Jei Plėtros programa finansuojama iš ES ar kitų tarptautinių programų lėšų, nurodomi atitinkami tai programai privalomi rezultato rodikliai.

<p>pavadinimas neturi nustatyti konkretaus priemonės įgyvendinimo būdo ar sprendimo, nes tai detaliau bus nagrinėjama kitame etape, rengiant detalų priemonės aprašymą bei vertinant priemonės įgyvendinimo alternatyvas. Priemonės išdėstomos prioriteto tvarka, t. y. nuo svarbiausios priemonės, turinčios didžiausią įtaką NPP uždavinio pasiekimui. Kai ta pati priežastis aktuali keliems uždaviniams, turėtų būti formuojama viena priemonė, kuri sprendžia identifikuotą priežastį. Vienoje eilutėje nurodoma viena priemonė.</p>			<p>prioritetinių veiklos srities nuostatų ar kitų reikalavimų (pavyzdžiui, jei reikia atlikti tam tikrus veiksmus iki pradėdant įgyvendinti priemonę, arba priemonės įgyvendinimas apribotas tam tikrų sąlygų).</p>	<p>prie atitinkamo uždavinio, tačiau gali būti įtraukiamos ir papildomos institucijos. Taip pat, jei aktualu nurodomas priemonės koordinatorius, jei tai nėra plėtros programą rengianti ministerija.</p>			<p>Priemonė, prisidedanti prie darnaus vystymosi, inovatyvumo (kūrybingumo) ir (ar) lygtų galimybių visiems horizontalaus principo įgyvendinimo, Nacionalinę reformų darbotvarkę įgyvendinanti priemonė.</p>
<p>1. Didinti verslo subjektų informuotumą apie intelektinės nuosavybės apsaugos galimybes</p>	<p>1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą</p>			<p>VPB, EIM, MITA, KM, ŽŪM, LVPA, VŠĮ Versli Lietuva</p>	<p>Verslo subjektų, susipažinusių su intelektinės nuosavybės apsaugos galimybėmis, dalis proc.</p> <p>Nacionalinių patentų paraiškų iš Lietuvos verslo subjektų dalis proc.</p>	<p>78 (2018 m.)</p> <p>30 (2019 m.)</p>	<p>82</p> <p>35</p>
<p>2. Stiprinti visuomenės švietimą apie intelektinės nuosavybės apsaugą</p>	<p>1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą</p>	<p>1.3 Skatinti mokslui imlaus verslo kūrimą bei mokslo ir verslo bendradarbiavimą ir plėtoti verslumo kultūrą mokslo ir studijų institucijose ŠMSM (EIM)</p>		<p>VPB, KM, ŠMSM, ŽŪM</p>	<p>Gyventojų, susipažinusių su intelektinės nuosavybės apsaugos galimybėmis, dalis proc.</p> <p>Lietuvos subjektų patentų paraiškų skaičius vienam</p>	<p>50 (2018 m.)</p>	<p>60</p>

					mlrd. BVP (perkamosios galios standartais):			
					1. pagal Patentinės kooperacijos sutartį (PCT)	0,66 (2019 m.)	2,5	
					2. pagal Europos patentų konvenciją (EPK)	0,6 (2019 m.)	1,5	
					3. nacionalinių patentų paraiškų	1,86 (2019 m.)	2,5	
3. Didinti mokslo institucijų intelektinio potencialo panaudojimą skatinant verslo ir mokslo bendradarbiavimą	1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą	1.3 Skatinti mokslui imlaus verslo kūrimą bei mokslo ir verslo bendradarbiavimą ir plėtoti verslumo kultūrą mokslo ir studijų institucijose ŠMSM (EIM)		EIM, ŠMSM, LMT, VPB	Nacionalinių patentų paraiškų iš mokslo subjektų dalis, proc.	37,8 (2019 m.)	42	
					Mokslo institucijų pajamos, gautos iš patentų ar patentų paraiškų licencinių sutarčių, tūkst. Eur	619 (2019 m.)	900	
4. Didinti finansinių priemonių, skirtų intelektinės nuosavybės kūrimui ir apsaugai, panaudojimą bei jo efektyvumą	1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą			EIM, MITA, LVPA, FM, KM	Finansavimo priemonėmis pasinaudojusių subjektų skaičius, vnt.	50 (2019 m.)	60	
5. Didinti pramoninės nuosavybės registrų administravimo sistemų efektyvumą ir prieinamumą sistemų naudotojams	1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą			TM, VPB	Pramoninės nuosavybės registrų sistemų naudotojų pasitenkinimas registrų			

					informacinėmis sistemomis, dalis proc.	89 (2019 m.)	96	
6. Stiprinti nacionalinę patentų sistemą	1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą			VPB, EIM, MITA	Patentų paraiškų, kurioms prašoma atlikti paiešką EPT, dalis proc.	3,3 (2019 m.)	20	
7. Efektyvinti intelektinės nuosavybės savininkų teisių gynimą, skatinant ir naudojimąsi alternatyviais ginčų nagrinėjimo būdais	1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą			TM, VPB, KM, EIM	Taikiai išspręstų ikiteisminių ginčų dalis, proc.	48 (2019 m.)	60	
8. Stiprinti teismų ir teisių gynimo institucijų kompetenciją intelektinės nuosavybės srityje	1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą			VPB, TM, KM, VRM, Generalinė prokuratūra	Kvalifikacijos kėlimo ar mokymų intelektinės nuosavybės apsaugos srityje dalyvių teigiamai vertinančių įgytų žinių pritaikomumą, dalis proc. punktai	-	+15	
9. Didinti legalaus turinio sklaidą ir prieinamumą	1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą			KM, LRTK	Užblokuotų nelegalų turinį platinančių interneto svetainių nuo žinomų tokį turinį platinančių svetainių dalis, proc.	65 (2019 m.)	90	
10. Stiprinti intelektinės nuosavybės pažeidimų prevenciją	1.9 Skatinti intelektinės nuosavybės kūrimą ir naudojimą			KM, VPB	Visuomenės, netoleruojančios intelektinės nuosavybės pažeidimų, dalis, proc. punktai	-	+15	